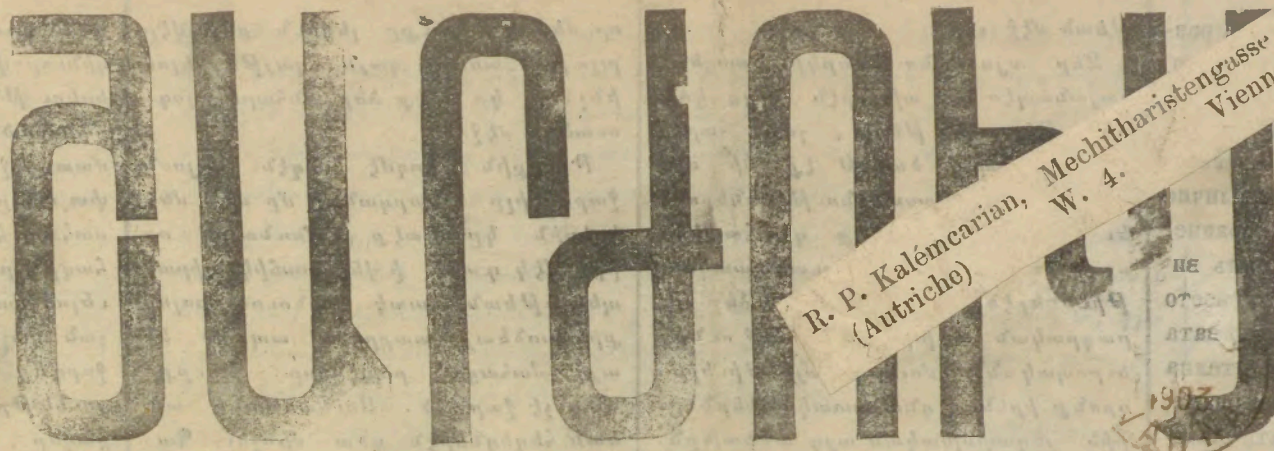

АУДИЕНЦИЯТА НА СЪРАДЪ

„Сурь“	12 др.
„Сурь“	6 „
„Сурь“	15 „
„Сурь“	8 „
„Сурь“	3 „
„Сурь“	4.50 „

„Сурь“ се издава в София
 40 и
 20 и
 20 и
 20 и

R. P. Kalmencarian, Mechitharistengasse
 (Autriche) W. 4.

„Сурь“ се издава в София

Редакция на вестник
 „Шаржум“
 Варна

Redaction du journal
 „Charjoum“
 Varna (Bulgarie)

„Сурь“ се издава в София
 20 и
 15 и

СЪРАДЪ СЪСЪО СЪСЪО СЪСЪО

СЪРАДЪ СЪСЪО СЪСЪО СЪСЪО

„Сурь“ се издава в София

СЪРАДЪ СЪСЪО СЪСЪО СЪСЪО

На Редакцията на в. „Вечерна Поща“

Всяк път арменци съ дълбоко съболезнование четоха помъстената Ви в брой 639 отъ Поч. Ви вестникъ уводна статия, неочакваното съдържание на която ни принуждава да ѝ отговоримъ съ няколко думи, не само защото го намираме за обидно и несправедливо за цялата арменска революция, но защото върваме, че то навърно ще се приеме отъ страна на нашите братя българи въ България и Македония като едно заключение, основано върху действителността. И ние не искаме, што братията ни по съдба да съставятъ лошо мнѣние за насъ.

Почитаемата Редакция въ въпросната статия за да изложи величието на настоящитъ македонски революционни предприятия, иска да се отнесе до една система, която не би възприелъ никой честенъ човѣкъ т. е. по такъвъ начинъ да ги тури въ сравнение съ мизиятъ арменски революционни предприятия.

Казвате: „Това не прилича на арменската революционна съдѣлка отъ 26 августъ 1896 год. когато една шеша арменци затворени въ Банкь Отомакъ съ целъ да я разрушатъ, се впуснаха въ базаряски прѣговори за прѣнасянето имъ въ Марсидия.“

Тая подлосъ е записана като активъ въ арменската революционна дѣйностъ. . . . Арменцигъ съ своето овчотърпение при масовото клане въ Цариградъ, когато умираха съ пълни револвери въ ръка, безъ да гръмватъ, доказаха че не сж още узрели за свобода, защото не умѣятъ да я пазятъ.“

Тъзи Ваши злословия за арменската революция редове явко и печално показватъ, че много непѣли, много повърхностно сте запознати съ подробноститъ на великитъ събития въ 1896 год., а особено сте лишени отъ нужнитъ свойства на сърдцето и ума да ги одънявате. Ако въ вѣстникарскитъ Ви архиви имате ония номера отъ европейската преса, които дадоха своитъ прѣдѣлки на това несправедливо революционно предприятие, ще видите, че всички сж съгласни поне върху тая точка, че то бѣше най-смѣлото революционно предприятие, което би могло да се планира и из-

*) Помѣстваме тукъ тоя прѣводъ, отъ днешната ни уводна статия за да запознаемъ поч. Българска публика съ нейното съдържание.

пълни въ новитъ времена. А че защо окупиралитъ банката революционери се принудиха да влѣзатъ въ прѣговори, за това имате право да попитате не тия революционери, а европейския дипломатически макиавелизъмъ; защото, най-послъ, не може да не изповядате, че и въ революцията може да влѣзе дипломатия и че днесъ даже, ако всемирната дипломатия à tout prix не поиска да положи въ благоприятни разпорѣдби македонския въпросъ, то и всички турски банкови клонове се изхвърлятъ въ въздуха, сѣ пакъ положението на нѣщата ни на косъмъ не ще се измѣни. Можете ли да не зачитате тази истина? Имайте прѣдъ видъ и тази нещастна случка, че въ врѣме на окупацията на банката, отъ избухването на една бомба се пожертвова водителътъ на революционеритъ — Пагченъ-Сюни — липсата на когото изигра голѣма роля въ съдбата на предприятието и твърдѣ въронно е, че работата щѣше да има съвсѣмъ другъ изходъ, ако да не умрѣше Пагченъ-Сюни. Мимоходомъ Ви напомняваме тоже, че арменцитъ не излѣзоха съвсѣмъ си празни рѣцѣ отъ банката; тѣ въ рѣцѣтъ си имаха писменитъ обѣщания и ангажименти на дипломатията, които прѣдсгавляваха истата прѣцѣлна точка на банковата демонстрация и които останаха — lettre morte — както сж останали всичкитъ подобни писмени ангажименти, въ които една коварна дипломатия никакъ не се спрѣ прѣдъ срамѣтъ да си положи подписа и да го не зачита. И че защо арменскитъ революционери накураха да ги прѣнесатъ въ Марсидия, това е повече отъ ясно; веднажъ влѣзли въ положението на прѣговори, естествено е, че тѣ неможаха да се прѣдадатъ на турчина и да му кажатъ: „ела ни обвси“, такава една постѣпка се записва въ книгата на глупостта, а не на геройството.

Но до като една частъ революционери бѣха принудени така да постѣпватъ, тамъ — въ Псаматия — въ сжщия денъ една шеша арменци се противѣха на цѣла войска цѣли 24 часа, като изстребаха безбройни войници подѣ гръмоветъ на бомбитъ и като потресеаха Султанъ Хаида върху трона му. Арменскитъ львове следъ като си изхвърлѣха послѣднитъ бомби, сѣмо груповетъ си прѣдаваха на тирани. Въ тая кръвопролитна дата не се навѣри ни единъ арменецъ, който да умрѣ съ пълненъ револверъ въ ръка безъ да гръмне, както, пишете въ нетолкова нужната Ви статия.

Клането отъ страна на турчина надъ невѣрженитъ арменци като единъ позоръ хвърляте прѣдъ нашето лице, забравяйки, че почти отъ единъ вѣкъ насамъ всичкитъ християнски елементи, които се нампратъ подѣ турского владичество, проживѣха тия убийствени минути. Кого не е заклалъ турчина? Отъ кръвнитъ порои въ Гърция елате до Батакъ, като минете прѣвъ Липананъ, Критъ и Македония Наастина, не се разбирате. Кой Ви каза, че единъ цѣлъ народъ отъ единъ денъ до другия ще се обърне въ революционенъ? Можете ли да твърдите, че цѣлото население на Македония, въпрѣки всички ония благоприятни условия, съ които е заобиколено, е напито съ революционенъ духъ безъ изключение? Можете ли да кажете защо, още онзи денъ, въ Солунъ станаха жертви стотини невинни хора на турскитъ свирѣпства? Когато едно страшно звѣрство изтрѣбва невѣржени клѣтници; това да се хвърля като обида въ лицето на прѣживѣлитъ имъ събратия, това не е ли сжщията подлосъ?

Не съ уважение говорите върху ризположението на арменца да воюва и бунгува. Напротивъ, много скоро забравяте най-новитъ събития, покрити съ паритъ на кръвта, които идатъ да дадатъ силни опровержения върху невѣжитъ Ви твърдения.

Забравихте ли Серемджияна и другаритъ му арменци, които пожертвоваха живота си за македонското дѣло, т. е. за светото освободително дѣло, което е дѣло на човѣчеството? Тѣхнитъ благородни и плодови души, мълчелаво, но силно протестирагъ противъ Васъ, противъ Вашитъ каприциозни и неблагородни прѣдѣлки. Прочее, така знаете да възнаградите съ братскитъ пожертвования, това е Вашия начинъ за възхваляване и явяване признателностъ на туй най-величествено и най-героическо вдъхновение, което би могло да се прояви у човѣшко сжщество.

За да опровергаемъ погрѣшното Ви сжждение, съ което искате да безчестите арменския народъ, не искаме да изложимъ тукъ прѣдъ Васъ 3—4000 годишаата ни история, пълна съ героически епизоди. То би се протакало дълго. Човѣкъ за да оскърби неумѣстно и напразно съ няколко редове цѣлъ единъ народъ, неспрѣвѣнно трѣбва да бѣде непознающъ неговата история. Единичкото Ви оправдание може да се потърси въ това печално незнание.

Но поне прѣдполагаме, — че като редактори — сте чували името „Зейтунъ“ и сжщеврѣменно сте запознати съ ония прозаическитъ, сериозни и исторически, които станаха тамъ въ 1895 год. Зейтунъ е арменска земя — едно кѣтче отъ арменското Киликийско царство въ планинската верига Давросъ. Зейтунскитъ арменци вѣзстанаха въ 1895 год. — 23 пѣтъ въ продължение на единъ вѣкъ — като се научиха за немилостивото клане надъ беззащитнитъ си сънародници. 6000 арменци, вѣржени повечето съ стари оръжия, се биха цѣли 45 дена срѣщу една 110 хилядна гиганска армия, завладѣха турската казарма заедно съ 650 войника, огромно количество боеви запаси и два тона. Споредъ издадени въ 1896 годишнина на английската жълта книга (стр. 84—85) главнокомандующия Мустафа Ремзи паша отчаяно телеграфира въ Илджаза, че тая гигантска армия е безсилна да прѣвземе Зейтунъ. Ремзи паша се отстрани отъ длѣжността си и се замѣсти съ прочутия Етхомъ паша, героиятъ на гръцко-турската война, който, както безъ съмнѣние знаете, въ разстояние на единъ мѣсець разби всичкитъ грѣцки войска.

Прочее, сжщия тоя човѣкъ прѣдъ една шеша арменци, ако и на чело на страшна армия, подирѣ нѣколко безуспѣшни сражения се принуди, както своя прѣдшественикъ, да телеграфира въ Илджаза и да поиска помощъ отъ още 50,000 души. Султана се удиви и пристѣпна къмъ миръ чрѣвъ посрѣдничеството на посланицитъ на великитъ сили.

Виждате, Почитаеми Редактори, че арменцитъ знаятъ да се сражаватъ правилно, като човѣкъ, като лѣвъ и никакъ — обърнеге внимание — никакъ не се нуждагъ отъ чужди екзертации или низки оскърбления при героическото си потушаване жаждата на своето племенно отмѣщение.

Днесъ цѣлия страждущъ арменски народъ съ възхищение и симпатия се отнася къмъ неус рашимата борба на македонскитъ си братия противъ страшната тирания.

Развѣющето се червено знаме на македонския хоризонтъ е прѣцѣлната точка на сърдечнитъ и искрени благопожелания на цѣлия арменски народъ. Благородни души, горди сърдца отъ дълго врѣме насамъ стараятъ да съединятъ всичкитъ усилия за бунтуване на двата огнетени народа и да създадатъ плодовиотъ събратство между тѣхъ. Въ тази хармоничностъ незапно иде да се смѣси прѣспиналия

ներն եղած են հայ ընդհանուրն :
Վաստակուն :
Այդ կայ վաստակուն մը , բայց
ընթացակարգը որովհետև անհարկ
զուտը զայն բաժին հանել անոր որ
ինքնազոր արժանի ցոյց տուած է
այդ քառասունի որակունին :

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՊՈՒԿՐԻՇԵՆ. — Յարգելի ընթեր-
ցողները կը կարծեն թէ գրեցու տեն-
էն բռնուած՝ հրապարակագրի ա-
նուն մը իրենքու փոփոգը ունինք :
Մենք հրապարակ կը կենք միայն այն
ստեղծերը որոնք ինքնազոր մը առ-
թիւ հարկ լրջայ ապտակ մը իջեց-
նել զժողովարար մեր մէջը տակա-
ւին գտնուող եւ հայ նկարագրին պա-
տու չընտրող այլասերաններուն երե-
սին :

Ո՛վ չիչեր վերջիս «Շարժում»-ի
սրտածնիկ մէկ կ'ՈՂԸ , որ հայ հա-
սարակութեան կը մատնանչի Զէյ-
թունի արեւմտի վիճակը , թորք
բռնակալութեան զէմ դարերով կու-
տող այդ վեհանձն թոնակաւորները
այսօր կարօտ են . իրենց լաճերը
ծաղկախախ ստակալի հրահրութենէն
կը տուտային մերկ եւ անօթի այդ
առիւծներուն ձագուկները օրական
40-50 զոհ կուտան : Այս աղեկէզ
դոյժը լսող զգալուն հայ մը պիտի
կրնար անտարբեր մնալ «Շարժում»-ի
կոչին : Մենք ըսինք արդէն ոչ :
Ուստի «Շարժում»-ին կողմ եւ մեր մէջը
վերջապէս երեւան բերաւ Պուրէշի
մէջ մի քանի զգալուն երիտասարդ-
ներ , որոնք այդ կոչին ազդուելով
եւ իրենց համար նուիրական պարտք
մը համարեցով 15 օր գաղթական-
ներու սուները եւ խանութները
չընկնան եւ հանգանակեցին կուրիկ
զուտ մը ի նպաստ Զէյթունցի
առիւծներու հրահր. ձագերուն , ո-
րոնք Հայաստանի ապագայ յոյն են .
ապաւեն են : Այս առթիւ հրապա-
րակաւ մեր խորին շնորհակալութիւն
վերաբերելով պարուններուն եւ տեղ-
ւոյս Հնչակեան մասնաճիւղին , որ
իր քաղցրութիւնը նուիրեց հանգա-
նակութեան , բայց ցաւալի է ըսել
թէ ինչպէս սան տեղ հոս այ գտ-
նուեցան պարագլուխ մարդիկ , ո-
րոնք քննադատեցին մեր համակրելի
երիտասարդներուն վեմ գործը եւ
այդ անմտութիւններուն շնորհիւն էր
որ Պուրէշը Զէյթունին քանի մը
հարկեր ֆրանք պակաս տուաւ :
Մենք չպիտի տանք անոնց այն ա-
ծականները , որոնց արժանի են .
թող ընթացող իրենց գործերէն վե-
րեմբ գտնէ : Այս մը առաջ տա-
նելու համար այսքան անխղճութիւն
«Յուզա իւկարիտացին» իսկ յանձն
չպիտի առնուր : Հայ անունը արա-
տաւորող այդ մարդիկ , արդէն Պուր-
էշը անելութեան թատրոն մը ըրին .
գտնէ քիչ մը խղճահարուէին այս
նուիրական գործին մէջ եւ Հայու
սրտին թունաւոր նետ մը չիխէին :
Մեր թա՛քը անոնց երեսին :

Արա-Շահմիր

ՍՅՅԻՍՅԵՆ. — Շատ փոփոքիկ է որ
տեղոյս թաղական խորհուրդը
հանգանակութիւն մը կատարէր
ինչպսոտ Զէյթունի քաջ լեռնա-

կաններուն , որոնք զժողովար-
ար այս միջոցիս օրակաւ տաս-
նակներ զոհ կուտան ծաղկախ-
տին : կը հրահրենք մեր պատ-
թաղական խորհուրդը անտար-
բեր շնաւ այս առթիւ : Կը յու-
սանք թէ՛ քանի տակաւին ուշ չէ՛
Ոֆիշային չպիտի վրանայ իր եղ-
բայրական պարտականութիւնը
հանգէպ մեր բոլորիս փառքը ե-
ղու Զէյթունցիին :

Կիմանանք թէ տեղոյս երի-
տասարդութիւնը մտադիր է այս
մտքով գիմու մը ընել Պաս-
թաղական խորհուրդին :

— Ամսոյս 17ին տեղս անձնաս-
պան եղաւ շաքարոգործ Մաք-
սուտ Յովհաննէսեան : Ինչզը դա-
շոյնի ուժգին հարուածով մը վնաս
տուեր է իր կեանքին : Անձնաս-
պանութեան շարժառիթը , որ
արդէն ամիսներ առաջ ուղեղի
խանգարում պատճառով էր ի-
րեն : Ստոյգ սղբիւղէ կը տեղե-
կանանք թէ այս եղբունական
մահը ծնունդ տուած է ազգա-
տաննամ ընկերութեան մը : ո-
րուն գոյութիւնը շատ զգալի է .
զամ էր Սօֆիայի համար : Կի-
մանանք նոյնպէս թէ ընկերու-
թեան գործերը պիտի վարեն
կարեւոր և վստահելի անձնաս-
րութիւններ մինչեւ ընտրութեան
կատարուիլը : Յուսով ենք որ ըն-
կերութիւնը հասնելով իր նպա-
տակին կարեւոր պակաս մը պի-
տի լրացնէ հոս :

Հրանդ

ՏՕՊԻՉԻՆ. — Սրդարեւ չկայ
աւելի դառն բան մը քան տես-
նել աղջային նկարագրին կրած
անկումը : «Միտի ինչի» չեմ յի-
շեր ո՞ր թուոյն մէջ յարգելի պ-
թափաւելի իր մէկ յօգուածովը
պարզած էր թէ՛ ներկայ հայու-
թիւնը իր յոյսերը մեր հայրեն-
եաց ո՞ր կէտին վրայ կեդրոնաց-
նելու է : Եւ մտածել թէ բնու-
թիւնը ու թշնամին յժերնին
լարած մեր յուսոյ խորիսխներէն
մէկը , Զէյթունը քարուքանդ ը-
նել կը նկրտին և այդ սիրտ կը
տրտող տաւմին հանգէպ մենք ,
Պուկարիոյ և Ռումանիոյ հայերս
մեր անտարբերութեամբ , աւելի
կը դիւրացնենք այդ եղբունին
ճաւաղիլը :

«Զէյթունը կարօտ» ահա ցուբտ
սպանիչ իրականութիւնը , իսկ
հակառակ մեր լատտետութեան
Պուկարիոյ և Ռումանիոյ հայու-
թիւնը անտարբեր :

Արգարեւ մարդ կը շուարի
բաւ մը գտնել՝ որակելու համար
մեր այս եղբունագործ անտար-
բերութիւնը : Հարուստը խցած
է իր ականջները . իայ պաշտօ-
նական մարմինները սուտ խուլ
ձեւացած :

Զէյթունին , այն սիգապանձ

ու պաշտելի Զէյթունին , բուն
հայկական ոգին վառ պահող մեծ
Զէյթունին յոյսերը գէպի քեզ
սեւեռուած են ո՞վ հայ երիտա-
սարդութիւն , պիտեմ որ ք-
պարտականութիւններդ ու ք-
ձեռք շատ ու շատ են , սակայն
աշխատէ այս պարտաւորին ալ կը-
ցածիդ չափ ցոյց տալ քու ե-
ւանդդ :

Ալիսի-Որդեգիր

ՓՈՔԻ ԹՂԹԱՍՍԻՐ

Ֆիլիպի , 27 պրիլ
Եթէ «Շարժում»-ին Ֆիլիպիի թըղ-
թակիցը ժամանակին երկու տողով
դիտել տուած ըլլար մեր այցելու չո-
վիւն , որ իր առաջին քարոզով Ֆի-
լիպցիներու մասին — զորս բնաւ
չի ճանչար — ըրած գովեստները
ճայրայեղութիւններ և լաւ տպա-
ւորութիւն չի թողուց և թէ ատանկ
բաներ արտասահմանի մէջ ո՞չ միայն
չ'անցնիր , այլ ըսողին վրայ լաւ գա-
ղափար կազմել չիտար , եթէ առնք
գիտել տար կըսեմ , թեւեւս այսօր-
ուան քարոզը լսելու դժբաղդութիւնը
չի պիտի ունենայինք :

Հայր սուրբը հոգեհանգիստի մը
առթիւ հանգուցաւի — անունը
զանց կընեմ — ընտանիքին այնքան
ձրի գովեստ լուային որ՝ գէշ տպա-
ւորութիւն թողուց շատերու վրայ ,
իսկ ես վերջը չի բերած՝ զգուցով
զուրս նետուեցայ :

Ստորու մը մալին՝ զոր ինք չի
ճանչար և՛ զոր մենք կը ճանչանք ,
երը ճայրայեղ գովեստ կը ժողովրդ-
երը կըսէ թէ՛ «ուր որ չնչնք , ուր
որ քալենք , ուր որ նայինք քարիք-
ները կը տեսնենք» , կըր երկինքէն
իջնող հրեշտակ մը կը ներկայացուի
մարդ մը , որ իսկապէս նշանակելի
գործ մըն ալ ըրած չէ , պարզապէս
գէշ դաղափար մը կը կազմէ հասարա-
կութիւնը ոչ թէ գովուողին այլ՝ դո-
վողին վրայ :

Իսկ մեր Հայր սուրբը — իր մասին
— պէտք ունի ո՞չ թէ ժողովրդին գէշ
գաղափարի ալ լաւին :

Հոգեհանգիստին ենթակային մասին
ըսուածները չորս խոսքով պէտքէր
ըսէ , աւելի չէ՛ և . երբ ոչ միայն
գլուխ կը ցաւըտի , այլ ծայրահե-
ղութեան և անճշմարտութեան մէջ կը
զլորուուի , առի առի՞թ տալ բսել է
որ ճշմարտութեան վրայ գաղափար
ունեցողները առաջ նետուին և չի-
տակը զրուցեն :

— Ինչպէս գտար Հայր սուրբին
քարոզին այն մասը որ այն ինչ մար-
դուն կը վերաբերէր , հարցուցի պարզ
անուս մարդու մը :

— Ինչպէս պիտի գտնամ , որով-
հետեւ ամիս մըն է ատ մարդուն տու-
նը կը կենայ , հարկաւ տեղն է կամ
տեղը չէ անոր զուռնան կը չալէ , պա-
տրասանեց կրկնուար :

Ինչո՞ւ սասանկ մտածումներ արթն-
ցնել հասարակութեան մէջ , բոլորովին
պէտք չեղած տեղը :

Այս կամայն հարուստին «չեղեալ»
բարեմասնութիւնները գովել Պուր-
մէջ կարելի է կանցնի , բայց հոս
ոչ :

Վստահ ըլլալով որ դիմաց հասկը-
ցող Հայր սուրբ մը կայ ոչ թէ Պաղ-

ճեան մը , առ անկեղծ դիտողութիւն-
ները կընեմ , ինչքեղծ որ քարոզ-
ներն ալ քիչ սը կարճ ընէ , անուշ
ըլլալու համար :

Ռեկիւզիւր

Սիրելի ընկերներ ,

Ինչպէս իմացայ՝ Ուստի երկու
ընկերներին գրած ընտանեկան ան-
մալ բովանդակութեամբ նամակս զղղ-
ցուցով , չսրամիտների կողմից բուռն
ճիգեր են թափուում գործին հարցը-
րած իրանց անսահման , անդարմա-
նելի միասնեք պարտկելու այդ պարզ
նամակի թերթիկներին տակ՝ կարծե-
լով քմահաճ մեկնութեամբ , այլա-
նպակ ենթադրութիւններ անելով՝
կարող են անուար զաւաղու-
թիւնը (*) վերագրել այդ ընտանեկան
նամակի ինքնատիւնքան պարզ բո-
վանդակութիւնը , որ երախտան ան-
գամ կը հասկանայ թէ ինչ է գրած
և ինչի համար , որի մէջ բացառա-
պէս նկարագրել եմ մի անձնաբու-
թեան անտեսական տխւր պարագա-
ները , աշխատելով չալժել նորան
յարգող ընկերներին մէջ ցաւակցու-
թեան եւ կարեկցութեան զգացմուն-
քը , իրանց կամուրջ օգնութեամբ
ձեռք կարկառել դէպի այն անձնա-
ւորութիւնը , որը եղած է եւ միշտ
կը մնայ յեղափոխութեան հայրերից
մինն ու առաջինը (կարծում եմ ոչ թէ
չի ժխտիլ այս իրողութիւնը) , և որը
համեստութեամբ գերազանու է շար-
քաչ կեանքը , քան գիտել իրան յոգ-
թող ընկերներին նիւթական աջակ-
ցութեան . տո՛ղ է , որքե՛ն այն քա-
հաւոր դաւադրութիւնը» , որ իսկա-
պէս դաւաճանները մատի փաթաթան
են դարձրել կարծեղով թէ գործնով կա-
րող են խո սափել գործին հասցած
ձանր վնասների ստակալի պատասխա-
նատուութիւններին :

Այդ նամակով յայտկապէս ջանք եմ
առել նորա՛ Հ. Առաքելեանի ի պա-
տասխան հրատարակելիք քրօչիւրի
վերայ , ի պատասխան այն պատկ-
իլի , որով Հ. Ա. միանձի միջոցով
ցելու էր շարքել Հնչ. կուռակցութեան
վերայ , աշխատելով պարզապէս կու-
սակցութիւնը արտատուելու , վարկա-
րելիլ հասարակութեան ոռաջ և որի
ամբաստանութիւնը հերքուեցաւ միու-
թիւնը աւետող «Հնչակ»-ի առաջին
թուով , ուր հենց այդ հերքումը ներ-
կայ կենդ . վարչութեան հրաժարեալ
անդամների կողմից նկարելով սկար-
թոյլ , պահանջ էին դրել աւելի՛ զօ-
րաւոր կերպով հերքելու : Պ. Ս. Սա-
գունին կուսակցութեան պատուի նա-
խանձանդրութեամբ կուսակցու-
թեան վերայ շարքուած ցելու իսպառ-
մաքըրու համար՝ մտադրում է դիմել
Պ. Նազարեէգին՝ այդ պաղկելիին պա-
տասխանելու , միանդամայն տպագ-
րութեան ծախքը իր վերայ առնելու
պայմանով : Որ և այդ մտքով էլ
գրում է Բագու մի անձնաւորութեան
ծախքերի համար : Պ. Ս. Սագունին
տակաւին չգիմած Պ. Նազարեէգին ,
նորանից ստանում է մի նամակ կենտ .
վարչութեան հասցեով , որով ինչորում
է Հնչակի տպարանում հրատարակել
իր քրօչիւրը՝ ծախքը իրանից . պայ-
մանով որ մի երկու ամիս ժամանակ
տրել իրան տպագրութեան վարձի
համար : Այդ նամակի ընթերցումից
ետոյ Պ. Ս. Սագունին վարչութեան
ներկայութեամբ յանձն է առնում
ծախքը իր վերան առնել , ինչպէս
առաջուց էլ ինքնարեւրաւի միայն

կուսակցութեան շահերի և պատիւի նախաձեռնողութեամբ յանձն եր առած, ու նոյնը նամակով յայտնում է Պ. Նազարեզին: Ի վերջոյ որոշում է ձեռագիրը բերել տալ, բովանդակութեան հետ ծանօթանալ ու հրատարակել: այնպէս էլ լինում է, այսինքն բերել են տալիս, բայց վերջի վերջոյ մերժումով է, առարկելով ինչ կուսակցութեանը ինքն իր մէջ պաշտպանւած է, արտաքին պաշտպանութեան կարօտ չէ: Պ. Սագաւնին իր տւած ազնիւ խօսքը չդրժելու համար, կատարեց իր խօստումը որի համար Կս գրել էի, — գրուած է կովկաս — Բրօշիւրի հրատարակութեան ծախքերի համար, որին, այդտեղ և այստեղ, միջնադարեան աստուածաբանները բռնազբոսիկ մեկնաբանութեամբ իմ խելքից, մտքիս շանցած ենթադրութիւններ է վերադրում, «հին աշխարհի մտալուս վարձանի» սպառնալիքով միամիտներին սարսափեցնելու համար:

Մի ուրիշ վտանք ենթադրում է — մեր ներկայացուցիչը ուղարկեցինք — խօսքից, իսկապէս զարմանալի և միանգամայն ծիծաղելի է, թէ ինչպէս այդ անմեղ ոճը կարող էր սարսափ ազդել. բանից դուրս է գալիս, որ ես չպէտք է գրէի մեր ներկայացուցիչը, այլ թէ ուղարկեցինք Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը, որ պէտքի թախամանի գաղտնիքներին թափանցող մեկնիչներ չհակարացատրութեան արժանանար, Դէ՛հ, դուք ասէք, եթէ ծիծաղելի չէ, ապա ինչ է: Օ՛ր, կասկածոտութիւն, կասկածոտութիւն, ինչ աներեւակայելի ենթադրութիւններ ասես չի ծնում քեզանից:

2. Արզումանկանց
7 նոյեմբ. 1902
Հօնտոն
(Շարունակելի)

Ներկայ գրութեան Պ. 2. Արզումանկանցի ճիշտ ընդօրինակութիւնը ըլլալը կը վաւերացնէ վառնայի Հնչ. Մասնաճիւղը

Վարչութիւն
56 մարտ 1903
Վառնայ
(Կնիք)

ԻՄանօր. — Հնչ. կուսակցութեան վառնայի Մասնաճիւղին խնդրանքով հրատարակութեան կուտանք Պ. 2. Արզումանկանցին այս հերքմանգիրը, որ յիշուած էր վերջերս նոյն կուսակցութեան Ռուսոսթի Մասնաճիւղին կողմէն «Շարժում» մէջ հրատարակուած պաշտօնական յայտարարութեան մէջ:

ՊԱՊԱՅԱՆ ԻՍՏԵՆՍԻՍԻՄԱՐԸ

Պապական դատաբարխուժըը հիմնուելէն ի վեր, իր այցելած բոլոր քաղաքներուն մէջ տուած լուրջ տուամենքով ժողովրդին բուռն համակրանքին արժանացած է, որովհետեւ Պ. Պապական ըմբռնելով ժողովրդի բուռն պետքը և գէպի բէմը ունեցած սխալ անհասկացողութիւնները զանոնք պարմանել ձեռնարկեց հասարակութեան ներկայացնելով այն.

պիտի դառնան, որոնցմէ ունկնդրողը գէթ օգտուելու առիթին մէջ ըլլար. հաւանօրէն չպիտի քաջալերուէր անիկոյ իր այս առաջին դժուար քայլերուն մէջ բայց ուրախութեամբ կը տեսնենք որ Պ. Պապական չէ փոխած մինչեւ. հիմայ իր գաղափարը, հոգ չէ թէ անիկայ անթիւ դըժուարութիւններու մատնուած ըլլայ:

Պէտք է վստահ ըլլայ Պ. Պապական թէ հասարակութեան բանիմայ ու թատերգութեան ոգին ըմբռնող դասակարգը միշտ իրեն հետ պիտի ըլլայ և միշտ քաջալերը ու ստտարը ըլլալու չպիտի մերժէ իր այս օգտակար ձեռնարկին համար:

Ուրախութեամբ կիմանանք թէ Պապական թատերախումբը այս օրերս վառնայ կը հասնի և վաղը իրիկուն Հաճի Բանաբօ Պօռիս թատրոնին մէջ պիտի տայ իրեն առաջին ներկայացումը, վառնայի հասարակութիւնը արդէն շատոնց կապաւեր զինքը և լիաշոյս ենք թէ յարգելի խումբը գեղեցիկ ու արդիւնալի ամառնային շրջան մը պիտի կրնայ բոլորի հասարակութեան քայլերութիւնով: Պ. Պապական համակրելին է սմէնուն և այնպէս պիտի մնայ միշտ քանի որ ինքը կարեւորութիւն տուողներէն չէ ոչ փառքի ոչ դրամի և ոչ շողօքորթողներու:

Միւր կողմէ բարի գալուստ և բարի յաջողութիւն կը մայրենք իրեն:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Թրքական աղբիւրներէն առնուած լուրերուն համաձայն հայ հրոսախումբերու պարսկական սահմանագլխէն մտած ըլլալին սխալ է. հայերը մտեր են ուրսական սահմանէն, բայց միտ կողմէն կը հաստատուի թէ ուսական սահմանը հսկողութեան տակ է, այնպէս որ անկարելի է անցնելը:

Իւսքիւպէն կը հեռագրեն թէ Իշթիպի մօտ եղող Մարգօփօ գիւղը բոլորովին քար ու քանդ ըրեր են թուրք զօրքերը՝ կասկածելով որ հոն պօմպաներ պահուած ըլլան:

Աւստրիական և ռուս հեղափոխութեանը այցելեր են Իւսքիւպի բանտը ու բանտարկուած են 772 հոգի. հիւպատոսները երբ Հիլմե փաշային ուշագրութիւնը հրաւիրեցին այս կէտին վրայ, փաշան խոստացաւ բարեւոգել անոնց վիճակը որքան որ կրնայ:

Սուլթանական իրատէի մը

համաձայն Պոլսոյ մէջ գտնուող բոլոր Պուլկար հայատակները կարտաքսուին ոստիկանութեան միջոցով. բոլոր մակեդոնացի պուլկարները պէտք է անմիջապէս հեռանան Պոլսէն:

Թուրքերը իմանալով որ Լոպօփօ գիւղին մէջ զենքեր և տինամիթներ կը գտնուին, գիւղին վրայ կը յարձակին զինուորները և քիչ գիմագրութենէ մը վերջը կը հրդեհեն զայն քարիւղով շատ մը գիւղացիներ մեռած են, չգիտցիր թէ ներքին կազմակերպութեան պետ Տէլէֆէ. ալ այս դէպքին ատեն մեռաւ:

Մանասթրի մէջ տեղի ունեցած խռնակութիւնները ոչ թէ Մակեդոնացիներու գործերն են այլ մոլեռանդ ամբոխի՝ որ զրգուած է քրիստոնեաներու դէմ և յարձակումի փորձ րրած է. քաղաքին մէջ և շրջակաները բաւական զոհեր կան:

Թուրքերոյ և Պուլկարիոյ մէջ պատերազմի մը պէտք ըլլալը կը մտածեն կացութիւնը բարենորոգելու համար. թուրք բնակչութիւնը սոյնքան գէշ կը վերաբերի դէպի պուլկարները որ ընդհանուր քրիստոնեաներու շարքէ մը կը վախցուի:

Աւստրիոյ նւաստորմը հըրաման ստացած է Սէլանիկէն հեռապնակ հոն միայն վիճենա զրահաորը թողլով:

Պիթորիայի մէջ բազարը գեռ կը շարունակուի գոց մնալ. Պուլկարները չեն համարձակիր և ոչ իսկ փողոց ելլնել:

Սէլանիքի դէպքերու առթիւ Թուրքերոյ Ռուս և Աւստրիոյ կառավարութիւններուն տուած նօթան անպատասխանի մնացած է:

Մակեդոնիոյ մէջ թուրքերը միշտ կը շարունակեն գիւղացիներու մէջ զէնք փնտուել վեց գիւղեր պաշարուած են և շատ մը Մակեդոնացիներ ձեռքաւարուած:

Մակեդոնիոյ մէջ մինչև հիմայ ձեռքաւարուած են 864 նախնական վարժարաններ և 24 կիմնացի ուսուցիչներ. ձեռքաւարուած ուսուցիչներէն 82 հատը Սրպեր են:

ՊՈՒԿԱՐԻԱ

Պուլկարական դահլիճը տէրութեանց ուղղած իր վերջին ծանուցագրին մէջ աղբուօրէն կը հերքէ ու կը բողոքէ իրեն նըկատմամբ Բ. Իրան ըրած ամբասանութեանց դէմ Սէլանիկի դէպքերու մասին. ինչպէս նաեւ Սէլանիկի Պոլսոյ և ուրիշ տեղերու մէջ կառավարութեան կատարած կամայական արարքներուն դէմ. ու կը խնդրէ որ եւ-

րոպական հիւպատոսները հսկեն զինուորական ասեաններուն վրայ, որոնք պիտի դատապարտեն ձեռքաւարուած պուլկարները:

Փէներալ Զօնչէֆը Պուլկարիոյ մէջ կը գտնուի հակառակ գրուածներուն թէ Մակեդոնիա գացած և սպաննուած է. Զօնչէֆ մակեդոնական գործերու մէջ միշտ Ռուսիոյ համակիր կը մնայ և իր կարծիքով մակեդոնական ապստամբութիւն մը բոլորովին ապարդիւն կը գտնէ. ասոր համար միշտ կը ջանայ ներքին կազմակերպութեան բրորական զան չեղօքացնել:

ՅՈՒՆԵՍՏԱՆ

Ալէքս. քէն կիմացնեն թէ՛ յոյն կառավարութիւնը շատ մը նամակներ ստացած է պուլկար յիւպատոսականներէն, որոնք կը սպառնան տինամիթի դատաքրութիւններ ընել Ռուսաստանի մէջ. յոյն կառավարութիւնը պէտք եկած միջոցները ձեռք առած է պաշտպանուելու համար. թեւսալիոյ շատ մը տեղերը տինամիթներ բռնուած են:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՔՕՆՍՏԱՆԶԱ Պ. Ս. Թաղական Խորհուրդ Ս. Աս ուսմանիկ եկեղեցոյ, ստացանք ձեր 28/11 Մալիս նամակը, պաշտօնական յայտարարութիւնը եւ տեղեկագրի ընդօրինակութիւնը. կաշխատիք հրատարակել շուտով:

Ֆիլիպի, Մեր քղբ սկզբիւն. — տեղի անձկութեան պատճառով ձեր նամակը յետաձգեցինք յաջորդ համարին:

Ա Ձ Դ

Մեր բոլոր այն բաժանորդներ, որոնք զեռ չեն վճարած իրենց բաժնեկիները, թող հաճին անյայտ մեզ հասցնել զանոնք. կը յիշեցնենք իրենց թէ մեր բոլոր ծախքերը կանխիկ ըլլալով չենք կրնար թերթ ապստիկ թախել:

ԻՐԱՆԻ ԱՐԵՒԵԼՔԸ

Կրեց անգլիացի Ուիլիլմ Ռուսթընի բանաստեղծը և հայերէնի թարգմանեց Խոսրով. կը ծախուի յիսուն ասնթիւի գինիւ թարգմանին՝ Մ. ՍՐՄԷՆ, ԱՐՏՕՆԶ 43 Տուկլա Բուս Մհսարօն (Անկղղիէր) եւ կամ Ռուրէն Գաւապան Գաւապի Վառնա

Отговорникъ Мурадъ-Ераносянъ Печатница „Вераиность“ Варна